

FRANO KRŠINIĆ ŠOVE

NALAZ NOVIH ULOMAKA GRČKOG NATPISA IZ LUMBARDE NA OTOKU KORČULI

Slušajući od najranijih dana u roditeljskoj kući u Lombardi o nalazu zname-
nite ploče s grčkim natpisom, koji je, zahvaljujući mom pradjedu Boži Kršiniću,
došao na vidjelo na vrhu brežuljka Koludrt, zadnjih desetljeća prošloga stoljeća,
odavna se u meni javila nada, da bi se mogao pronaći još koji ulomak tog jako
fragmentarnog spomenika. Zemljište na kome su bili pronađeni spomenuti ulomci
lumbardskog natpisa (psefizma) i danas je većim dijelom u posjedu obitelji, pa
sam utoliko prije gajio nadu da ću kod njegova obrađivanja i sam naići na neki,
makar i manji, ulomak. Tradicija je da se tu, na vrhu brežuljka Koludrta, gdje
se vide ostaci starih zidova, nalazio samostan s crkvom sv. Ivana, u kojoj da je
psefizma bila i pronađena.

Kopajući u tom području i pažljivo prebirući kamenje koje je tu odavna bilo
navaljeno, pune sam tri godine — počevši od 1963. god. — nastojao što više oslo-
boditi ruševinu i makar je djelomično očistiti do poda. Radio sam to u svojim
slobodnim prazničkim studentskim danima, kad sam ponajviše boravio u Lum-
bardi. Konačno se na dubini od oko 2,50 m pojavio »tarac« od maltera, koji je
bio veoma dobro sačuvan. Stekao sam dojam da ruševina predstavlja staru cis-
ternu, u kojoj sam nailazio na ostatke keramičkog posuđa, opeka i crepova.

U toku mjeseca kolovoza 1967. god. moja je ustrajnost bila nagrađena i davna
želja ostvarena: u toku sama dva dana došla su na vidjelo tri ulomka grčkog nat-
pisa, za koje sam odmah pretpostavio da pripadaju ranije nađenim ostacima lum-
bardske psefizme. To su većinom manji, nepravilni komadi kamenja, koji se —
izuzev stranu na kojoj su se nalazila uklesana slova — ničim nisu razlikovali od
ostale »škalje«, kojom je bio ispunjen prostor ruševine. Veličina i oblik su im
različiti, a i mjesto nalaza nije bilo posve isto. Prva dva ulomka¹, koji pristaju je-
dan uz drugi (tab. I 1, 2), nađena su tako u međusobnoj udaljenosti od oko dva
metra, a i visinska razlika tačaka na kojima su nađeni iznosila je otprilike jedan
metar. Nešto malo dalje (oko 2,5 m) prema istoku došao je na vidjelo i treći
ulomak (tab. II 1).

Iduće godine, tj. u mjesecu kolovozu 1968, objekt je istraživala stručna ekipa
Arheološkog instituta Filozofskog fakulteta u Zagrebu, s grupom studenata, kojoj

¹ Veći od tih dvaju ulomaka pronašla je,
zapravo, Indira Popov, učenica iz Zagreba,

koja je toga dana zajedno samnom pretra-
živala škalju iz cisterne.

sam se i ja priključio. Za trajanja tih radova, koji su potvrdili da se doista radi o antičkoj cisterni, nije više pronađen ni jedan novi ulomak natpisa, iako se radilo veoma pažljivo i pregledavao svaki i najmanji komadić školje. Nakon prestanka spomenutih radova — za vrijeme kojih je bio posve oslobođen znatan dio cisterne, posebno u području ovih posljednjih nalaza natpisnih ulomaka — nastavio sam sâm, sporazumno s rukovodstvom ekipe, daljim traganjem i prebiranjem školje, kao i ranije. Tragao sam, osobito u pravcu sjeveroistoka, u dijelu cisterne koji još nije bio kopanjem obuhvaćen i do kojega je upravo bio došao otkop izveden zajedničkim radom ekipe. Tu sam, na dubini od oko jednog metra, pronašao i četvrti ulomak natpisa (tab. II 2), koji je bio sasvim sitan i sadržavao svega nekoliko slova. Tako sam, eto, ranijim nalazima psefizme uspio priključiti još četiri nova ulomka i stekao nove nade za eventualne dalje nalaze.

Za vrijeme boravka arheološke ekipe u Lombardi, prof. Duje Rendić-Miočević, pregledao je ulomke koje sam već bio pronašao i ustanovio im pripadnost. Istodobno im je dao i odgovarajuće oznake, vodeći računa o onima koje su nosili već ranije nađeni ulomci psefizme. Tako je najveći ulomak ($15 \times 12 \times 7-8$ cm) dobio oznaku *M*, veći od dvaju ulomaka koji pristaju jedan uz drugi ($10 \times 6 \times 3$ cm) oznaku *K*, a manji ($4 \times 4 \times 1,5$ cm) *L*. Četvrtom ulomku, koji sam naknadno pronašao ($5 \times 5 \times 5$ cm), dao sam, po abecednom redu, oznaku *N*.

Dajući ovu kratku informaciju o nalazu novih ulomaka lumbardske psefizme, prepuštam stručnjacima da ih stručno objave i protumače.²

ZUSAMMENFASSUNG

EIN NEUFUND VON BRUCHSTÜCKEN DER GRIECHISCHEN INSCRIFT AUS LUMBARDA AUF DER INSEL KORČULA

In seinem kurzem Bericht referiert der Verfasser (Student) wie er auf der Spitze des Hügels Koludrt, in der Ortschaft Lombarda auf der Insel Korčula, im Laufe 1967 und 1968 vier neue, bzw. unbekannte Bruchstücke (*K*, *L*, *M*, *N*) mit griechischer Inschrift entdeckt hat, die dem bekannten Psephisma aus Lombarda angehören. An ebendieser Fundstelle, die Familienbesitz des Verfassers ist, entdeckte sein Urgrossvater in den letzten Jahrzehnten des vorigen Jahrhunderts die Hauptteile dieses berühmten Steindenkmals. Zwei von den vier neuentdeckten Bruchstücken (*K*, *L*) sind untereinander zu verbinden, obwohl sie nicht zusammen vorgefunden wurden.

Der Verfasser, den Bruchstücken des Psephisma nachspürend, vermutet in den Ruinenkomplex, wo sie entdeckt wurden, das Bestehen einer alten Zisterne, worin er eine beträchtliche Anzahl von römischem Fundstoff (Keramik) feststellen konnte.

² Vidi u ovom Vjesniku (str. 31 i d.) članak prof. Duje Rendića-Miočevića: Nekoliko

novih ulomaka grčkog natpisa iz Lumbarde.

1. Prvi od četiri novo nađena ulomka grčkog natpisa iz Lumbarde (K); — 2. Drugi, manji, novo nađeni ulomak (L), koji pristaje uz prvo navedeni

Treći iz grupe novo nađenih ulomaka grčkog natpisa iz Lumbarde (M); — 2. Najmanji, četvrti, novo nađeni ulomak istoga natpisa (N)